

ПРИСТЕМСЬКИЙ О. С.

к. е. н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

МОВЧАН А. І.

студентка економічного факультету

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА**

Розглядається сутність фінансової безпеки функціонування сільськогосподарських підприємств. Сформовано перелік можливих загроз на шляху до фінансової безпеки розвитку сільського господарства, які поділено на внутрішні та зовнішні. Виокремлено серед переліку основні загрози. Знаючи загрози фінансової безпеки розвитку сільського господарства, з метою захисту національних цінностей, фінансово-економічних інтересів, не допуску втрати фінансової незалежності та покращення функціонування фінансової системи, розроблено механізм забезпечення фінансової безпеки. Обґрунтовано його теоретичні основи, пояснено, що побудова механізму здійснюється відповідно до поставлених цілей та завдань. Визначено першочергові заходи, спрямовані на забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства та поліпшення умов роботи сільськогосподарського підприємства.

Ключові слова: фінансова безпека, сільськогосподарське підприємство, перелік загроз, сільське господарство, механізм забезпечення.

ПРИСТЕМСКИЙ А. С.

к. э. н., доцент

ГВУЗ «Херсонский государственный аграрный университет»

МОВЧАН А. И.

студентка экономического факультета

ГВУЗ «Херсонский государственный аграрный университет»

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ УГРОЗЫ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА**

Рассматривается сущность финансовой безопасности функционирования сельскохозяйственных предприятий. Сформирован перечень возможных угроз на пути к финансовой безопасности развития сельского хозяйства, которые разделены на внутренние и внешние. Выделены в перечне основные угрозы. Зная угрозы финансовой безопасности развития сельского хозяйства, с целью защитить национальные ценности, финансово-экономические интересы, не допустить потери финансовой независимости и улучшить функционирование финансовой системы, разработан механизм обеспечения финансовой безопасности. Обоснованы его теоретические основы, разъяснено то, что построение механизма осуществляется в соответствии с поставленными целями и задачами. Определены первоочередные меры, направленные на обеспечение финансовой безопасности развития сельского хозяйства и улучшение условий работы сельскохозяйственного предприятия.

Ключевые слова: финансовая безопасность, сельскохозяйственное предприятие, перечень угроз, сельское хозяйство, механизм обеспечения.

PRYSTEMSKIY O. S.

candidate of economics, associate professor

Kherson State Agricultural University

MOVCHAN A. I.

Student of economical faculty

Kherson State Agricultural University

**THEORETICAL ASPECTS OF THE THREAT OF FINANCIAL SECURITY
DEVELOPMENT OF AGRICULTURE**

The essence of financial security of agricultural enterprises. Formed a list of possible threats on the path to financial security agricultural development, which is divided into internal and external. Thesis there is determined in the list of major threats. Knowing threat to the financial security of agricultural development, in order to protect national values, financial and economic interests, prevent the loss of financial independence and improve the functioning of the financial system, the mechanism to ensure financial security. Proved its theoretical foundation, explained that the construction is performed according to the mechanism set goals and objectives. Determined priority measures aimed at ensuring the financial security of agricultural development and improve the working conditions of agricultural enterprise.

Keywords: financial security, agricultural enterprise, the list of threats to agriculture, the mechanism of security.

burgua83@mail.ru, alyonalove96@mail.ru

Постановка проблеми. В умовах низького рівня ліквідності галузі та складності доступу вітчизняних підприємств до вільних фінансових ресурсів питання розробки ефективних механізмів формування фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств посилюється. У результаті виникає необхідність формування організаційно-економічного інструментарію забезпечення фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств як ключового інструменту мінімізації фінансових ризиків та захисту інтересів в умовах функціонування ринку.

Крім того, в сучасних умовах функціонування національної та світової економік зростають ризики та невизначеність діяльності суб'єктів господарювання як різних видів економічної діяльності, так і сільського господарства. Розв'язання проблем фінансової безпеки зумовлене стрімкими змінами в житті України, необхідністю зайняти гідне місце в міжнародному співтоваристві, потребами адекватного реагування на загрози різних рівнів. Проте зараз воно є неможливим, засоби та методи забезпечення фінансової безпеки сільського господарства, які застосовуються сьогодні, безумовно, є неефективними. Конкретні засоби, наукові методи та важелі діючого механізму забезпечення фінансової безпеки сільського господарства досліджені недостатньо. Тому, необхідність подальшого вивчення проблеми та здійснення комплексного аналізу, слабо розроблена методика забезпечення фінансової безпеки і відсутність чітко сформованих практичних рекомендацій свідчать про актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства знайшли своє відображення у працях таких науковців: В. Амбросова, В. Андрійчук, О.І. Барановський, І.А. Бланк, К.С. Горячева, О.Є. Гудзь, О.В. Гривківська, Т.Ю. Загорельська, А.О. Єпіфанов, М.М. Єрмошенко, Т. Єфименко, М. Коденської, Т. Кузенко, П. Лайко, Ю. Лузана, І. Лукінова, Ю. Лупенка, М. Маліка, О. Марченко, М. Мікуліна, О. Могильного, Б. Пасхавера, О. Петрина, О. Попова, П. Саблука, В.П. Синчак, П. Стецюка, С.І. Ткаченко, П. Хомина, А. Чупіса та ін. Інформацію щодо обраної для дослідження теми можна знайти у підручниках, посібниках, наукових збірках, наукових роботах, монографіях. Тобто теоретична база досить потужна, проте необхідно її науково обґрунтовувати та підтверджувати на практиці.

Постановка завдання. Розв'язання проблем фінансової безпеки зумовлене стрімкими змінами в житті України, необхідністю зайняти гідне місце в міжнародному співтоваристві, потребами адекватного реагування на загрози різних рівнів. Проте зараз воно є неможливим, засоби та методи забезпечення фінансової безпеки сільського господарства, які застосовуються сьогодні, безумовно, є неефективними. Конкретні засоби, наукові методи та важелі діючого механізму забезпечення фінансової безпеки сільського господарства досліджені недостатньо. Тому, необхідність подальшого вивчення проблеми та здійснення комплексного аналізу, слабо розроблена методика забезпечення фінансової безпеки і відсутність чітко сформованих практичних рекомендацій свідчать про актуальність обраної теми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із пріоритетних і найбільш важливих сегментів національної економіки для України є сільське господарство. Сьогодні сільськогосподарські підприємства України перебувають у дуже складних умовах (більшість

із них використовують застаріле обладнання, мають до цього часу не вирішені земельні питання, велику заборгованість, сезонний характер діяльності), що змушують шукати шляхи їх фінансового забезпечення.

Фінансова безпека підприємства – це інтегроване поняття категорії економічної безпеки та фінансування підприємства, що являє собою кількісно і якісно детермінований рівень його фінансового стану, що забезпечує стабільну захищеність пріоритетних збалансованих інтересів суб'єктів економічної діяльності від ідентифікованих реальних і потенційних загроз – зовнішніх і внутрішніх, параметри яких визначають на засаді фінансової філософії та створюють необхідні передумови фінансової підтримки сталого розвитку підприємства в поточному і перспективному періодах [6, с. 5].

Проаналізувавши визначення фінансової безпеки, варто виокремити основні загрози її забезпечення. Перш за все, зазначимо, що розрізняють внутрішні та зовнішні загрози. Серед внутрішніх загроз найбільш поширеними є навмисні або випадкові помилки менеджменту щодо управління фінансовими ресурсами. Також відсутність персональної відповідальності та, що буває часто, неможливість фірми працевлаштувати таку кількість працівників, щоб кожен працював виключно за своїм профілем і якісно виконував свою частину роботи. Важливим є те, щоб кожен працівник був зацікавлений у розвитку та прибутковості фірми, а не керувався одними лиш власними інтересами [1, с. 101].

До зовнішніх загроз можна віднести непрозорі механізми формування цін на сільськогосподарську продукцію, недостатню кількість практик розвитку інтеграційних відносин та співпраці вітчизняних сільськогосподарських підприємств з суб'єктами фінансово-кредитної системи, що породжує ризики виникнення неплатоспроможності сільськогосподарських підприємств у результаті зниження рівня ліквідності галузі. Недотримання умов підписаних контрактів і договорів є причиною прострочень та невиплат платежів за поставлену продукцію, надані послуги. Галузь є інвестиційно привабливою, але інвестори мають недостатній рівень правового захисту, що стримує процеси залучення грошових коштів у сільськогосподарське виробництво. Також це недосконалість механізмів формування економічної політики держави, нерозвиненість ринку капіталу та його інфраструктури, недосконалість інституційного середовища розвитку сільськогосподарських підприємств, зростаюча частка трансакційних витрат суб'єктів ринку, що знижує прибутковість їх виробничо-господарської діяльності [5, с. 350–355].

Знаючи загрози фінансової безпеки розвитку сільського господарства, з метою захистити національні цінності, фінансово-економічні інтереси, не допустити втрати фінансової незалежності та покращити функціонування фінансової системи, розробляють механізм забезпечення фінансової безпеки. Це сукупність економічних методів, важелів, за допомогою яких суб'єкти безпеки впливають на відповідні об'єкти з метою забезпечення фінансової безпеки сільського господарства з дотриманням відповідних принципів. Побудова механізму здійснюється відповідно до поставлених цілей та завдань. Спираючись на це, першочерговими заходами, спрямованими на забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства, ми виокремили наступні:

- розробка стратегії забезпечення фінансової безпеки та фінансової стратегії підприємства;
- жорсткі умови відбору кадрів, зміцнення дисципліни праці та підвищення її продуктивності;
- наявність системи постійного моніторингу реальних та потенційних загроз внутрішнього і зовнішнього характеру фінансовій безпеці підприємства;
- захист законних прав та інтересів керівників та персоналу;
- розробка заходів протидії загрозам фінансової безпеки підприємств на базі ідентифікації їх джерел, усунення причин їх виникнення та запобігання можливості їх виникнення надалі;
- формування інституційного середовища забезпечення фінансової безпеки, перш за все в аспекті узгодження впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища сільськогосподарського підприємства на процеси розвитку фінансової безпеки;

- диверсифікація діяльності сільськогосподарських підприємств;
- сприяння та стимулювання процесу залучення фінансових інвестицій тощо.

Всі ці заходи спрямовані на поліпшення умов роботи сільськогосподарського підприємства і, звісно, забезпечення його фінансової безпеки. Всі вони є складовими частинами сформованого нами механізму забезпечення фінансової безпеки.

Висновки і перспективи подальших розробок. Дослідивши поняття фінансової безпеки та виокремивши для себе основні загрози її розвитку в сільському господарстві, ми сформуваємо ряд основних заходів забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства. Впровадження та реалізація цих організаційно-економічних заходів дозволить підвищити рівень ефективності фінансових відносин сільськогосподарського підприємства та забезпечити розвиток процесів його більш масштабного відтворення.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О.В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / О.В. Ареф'єва, Т.Б. Кузенко // Актуальні проблеми економіки : наук. економ. журнал. – 2009. – № 1. – С. 98–103.
  2. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : монографія / О.І. Барановський. – К. : Вид-во КНТЕУ, 2006. – 759 с.
  3. Грицюк Н.А. Методичні підходи до обґрунтування індикаторів оцінки рівня фінансової безпеки підприємства / Н.А. Грицюк // Проблеми науки. – 2008. – № 6. – С. 31–35.
  4. Гривківська О.В. Забезпечення фінансової безпеки сільського господарства : [монографія] / О.В. Гривківська – Тернопіль : Астон, 2012. – 340 с.
  5. Портнова Г.О. Фінансова безпека підприємств: сучасні погляди щодо сутності та оцінки / Г.О. Портнова, В.М. Антоненко // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1. – С. 345–355.
  6. Бланк І.А. Управління фінансовою безпекою підприємства / І.А. Бланк. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 784 с. – (Серія «Бібліотека фінансового менеджера»; Вип. 10).
  7. Шушкова Ю.В. Елементи стратегії посилення фінансово-економічної безпеки суб'єктів підприємництва / Ю.В. Шушкова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 2. Т. 1. – С. 144–147.
-